

Op de valreep van 2025 sturen wij onze laatste Nieuwsbrief van dit jaar. Een jaar waarin veelvuldig aan de stoelpoten van de bescherming van natuur en milieu gezaagd werd; door nationale en Europese politici die onbekwaam zijn en/of zwichten voor de druk van lobbyende (agro)industrie. Maar óók een jaar waarin ongelooflijk veel burgers als individu of samen in een vereniging of stichting opkomen voor de natuur en een gezonde leefomgeving. Ieder op z'n eigen wijze, als donateur, rebel, organisator, jurist, campagnevoerder, etc. Alle vormen van inzet nuttig en nodig! De Marga Jacobs Milieuprijs schenkt aandacht aan juist deze mensen, omdat het zo belangrijk is om hen in het zonnetje te zetten. We beginnen deze Nieuwsbrief dan ook met de aankondiging van de uitreiking van deze bijzondere prijs.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Wilt u ook op de verzendlijst, mail dan naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. U kunt ook lid worden van Leefmilieu, een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Uitreiking tweede Marga Jacobs Milieuprijs
2. Kom in actie tegen versoepeling Europese bestrijdingsmiddelenwetgeving
3. Renure: redding of ramp
4. Samen doorpakken tegen PFAS
5. Weerleg de fabels met de Factcheck Waterkwaliteit

1. Uitreiking tweede Marga Jacobs Milieuprijs

De jury van de Marga Jacobs Milieuprijs heeft de winna(a)r(es) gekozen en de organisatie heeft een mooi programma gemaakt voor de uitreiking. Het belooft een leuke, inspirerende middag te worden met ook voldoende ruimte om elkaar te ontmoeten en bij te praten.

Datum: zondag 18 januari 2026
Tijd: 14.15 - 16.45, met borrel na afloop
Locatie: Theater Het Badhuis, Daalseweg 262, 6523 CD Nijmegen
Toegang: gratis
Aanmelden: via burgernetwerk@leefmilieu.nl

18 januari 2026 uitreiking 'Marga Jacobs Milieuprijs' Inloop 14.15 uur Start 14.45 uur Theater Het Badhuis Nijmegen MELD JE NU AAN! burgernetwerk@leefmilieu.nl	PROGRAMMA Mini college Ad Ragas, Professor of Environmental Science Interview met eerste winnares Antoinette Verbrugge over haar inzet voor gezondheid omwonenden Tata Steel Anekdoten over Marga Jacobs Prijsuitreiking door juryvoorzitter Margot Ribberink Presentatie winnaar tweede Marga Jacobs Milieuprijs over zijn/haar strijd voor een beter leefmilieu Muziek door Dirk Wim in 't Hof	 Ad Ragas Antoinette Verbrugge Margot Ribberink Dirk Wim in 't Hof
--	--	---

2. Kom in actie tegen versoepeling Europese bestrijdingsmiddelenwetgeving

De Europese Commissie heeft op 16 december een [wetsvoorstel gepubliceerd](#) dat de goedkeuringsprocedure voor bestrijdingsmiddelen versoepelt. Dit omvat onder andere:

1. Onbeperkte goedkeuringen. Voor de meeste actieve stoffen, met uitzondering van de meest gevaarlijke, zou de verplichte periodieke herbeoordeling (elke 10 tot 15 jaar) komen te vervallen. Daardoor zijn deze goedkeuringen in principe onbeperkt geldig. Nieuwe wetenschappelijke inzichten over schadelijke effecten van bestaande middelen worden dan niet meegenomen.
2. Langere uitlooperperioden. De Commissie wil de zogenoemde uitlooperperioden verdubbelen. Daardoor kunnen reeds verboden, zeer giftige pesticiden tot wel drie jaar extra gebruikt en verkocht worden.
3. Versnelde procedures voor alternatieven. Er komen eenvoudigere en snellere procedures voor de goedkeuring van biologische bestrijdingsmiddelen en alternatieven met een laag risico. Zo wil de Commissie de overgang naar duurzamere landbouw stimuleren. Volgens milieuorganisatie Pesticide Action Network Europe gebruikt de Commissie deze versnelde toelating van biologische middelen 'als een Trojaans paard' om de basis van de Europese bescherming tegen bestrijdingsmiddelen onderuit te halen.

Milieuorganisaties en wetenschappers hebben zeer grote bezwaren tegen deze voorstellen. De maatregelen zullen de bescherming van de volksgezondheid en het milieu ondermijnen. Het wetsvoorstel is nu in behandeling gebracht. De regels kunnen nog veranderen bij de onderhandelingen tussen de Europese Commissie, Ministerraad en het Europees Parlement. Er worden diverse campagnes gevoerd tegen deze versoepeling.

Als burger kun je protesteren door een bericht via de onderstaande link naar de Europese Commissie te sturen. Nieuwe campagnes zullen volgen!

Link naar de actiepagina: <https://tinyurl.com/actiepag>

Link naar wetsvoorstel: <https://tinyurl.com/ECversoepeling>

3. Renure: redding of ramp

Landbouwminister Femke Wiersma incasseert de ene nederlaag na de andere: geen verruimde bemestingsnormen voor bepaalde delen van het land, geen rekenkundige ondergrens voor stikstof bij vergunningverlening en op 22 december werd duidelijk dat Brussel ook niet akkoord gaat met een nieuwe derogatie, een verruimde mestnorm voor Nederland. Eén succesje was er afgelopen september: de EU stemde, na een jarenlange lobby, in met het inzetten van Renure (recovered nitrogen from manure) als kunstmestvervanger. Renure is een verzamelnaam voor kunstmestachtige producten die gemaakt worden uit dierlijke mest.

De gangbare veehouderij en de agro-industrie willen graag aan de slag met Renure. Zogenaamd om het gebruik van stikstofkunstmest te verminderen, wat niet klopt omdat daarmee het gebruik van kunstmest hooguit wordt verplaatst (minder door de veehouder, meer door akkerbouwers die voorheen dierlijke mest gebruikten). De werkelijke reden is dat er in Nederland een gigantisch mestoverschot is en dat de vee-industrie hoopt om via de weg van Renure weg te kunnen blijven van de echte oplossing voor dit probleem: krimp van de veestapel.

Aan Renure zitten veel nadelen (die voor het gemak vaak verzwegen worden):

- De productie van Renure is een chemisch proces en kost veel energie. Dit maakt het ook duur.
- Renure is – net als stikstofkunstmest – geen gezonde mest: het is snelle stikstof zonder organische componenten en voedt het bodemleven niet.

Het toestaan van Renure in plaats van kunstmest is een nieuw geitenpad dat een echte oplossing voor het mest- en stikstofprobleem in de weg staat. Het is een nieuwe investering in een end-of-pipe oplossing en in een vorm van veehouderij waarvan we weten dat die niet kan blijven voortbestaan vanwege klimaat, natuur en dierenwelzijn.

Laten we hopen dat de nieuwe minister zijn of haar geld en invloed in Brussel gebruikt voor een echte transitie naar kringlooplandbouw. Dit kan door de veestapel in te krimpen, te werken aan een reductie van de import van veevoer en aan echt duurzame innovaties.

(bronnen: NRC, 30 april 2024: Geef de boeren een goede uitweg uit de mestcrisis, Jelle Silvius, WUR (<https://tinyurl.com/NRC-uitweg>).

En: Caring Farmers, 2 december 2025: Renure is geen oplossing – reactie op de open internet consultatie over de inzet van Renure (<https://caringfarmers.nl/renure-is-geen-oplossing>)

4. Samen doorpakken tegen PFAS

PFAS is overal en in ons allemaal. Op steeds meer plekken poppen haarden van PFAS op. De aard van de vervuiling is divers. De PFAS komt uit productieprocessen, is het gevolg van brandweeractiviteiten, is gekoppeld aan bestrijdingsmiddelen en er zijn nog veel meer bronnen. Het effect is altijd hetzelfde. PFAS maakt ons ziek en ongelukkig. Bodem, water en natuur worden dagelijks meer vergiftigd.

Samen met bezorgde omwonende Anneke van Veen organiseert Antoinette Verbrugge van Gezondheid op 1 een divers programma met sprekers over o.a. de toxicologische 'nieuwttjes', juridische kansen en hoe lobbypraktijken werken. Ook kun je kennismaken met PFAS-experts en hen vragen stellen. Daarnaast zijn er werksessies, is er gelegenheid voor het melden van wat je zoekt en voor het vinden van collega's in je buurt. U bent van harte uitgenodigd om kennis te maken, kennis te delen en te verkennen welk instrumentarium we nodig hebben om samen landelijk een vuist te maken.

Wat we in ieder geval gaan doen is het opstellen van een brief die je kunt aanreiken aan de politieke partijen in jouw gemeente voor de gemeenteraadsverkiezingen. Om eraan te herinneren dat alle gemeenten tijdens het VNG-congres in juni 2025 unaniem hebben ingestemd met een nationaal PFAS verbod, op productie, verwerking en producten. Het wordt een inspirerende en motiverende middag. Na afloop ga je gesterkt naar huis, met het besef dat je deel uitmaakt van een brede en krachtige beweging!

datum: 23 januari 2026
tijd: 12.30 – 16.00, inlooplunch (gratis) vanaf 12.00 en na afloop borrel
locatie: Meeting House, Johan de Wittstraat 2, Dordrecht
toegang: Gratis
aanmelden: info@gezondheidop1.com cc ae.van.veen@kpnmail.nl
meer info: <https://gezondheidop1.com/pfas-bijeenkomst>

5. Weerleg de fabels met de Factcheck Waterkwaliteit

Naast het stikstofprobleem hebben we in Nederland inmiddels ook een waterkwaliteitsprobleem. Ons oppervlaktewater voldoet nog bijna nergens aan de Europese kwaliteitscriteria, zoals we die in 2000 in Europa in de Kaderrichtlijn Water (KRW) hebben afgesproken.

De KRW is mede op aandringen van Nederland in 2000 in Europa ingevoerd met de bedoeling dat in 2027 de waterkwaliteit in Europa weer op orde zou zijn. Nederland was in 2000 nog goed op weg de waterkwaliteit te verbeteren, maar na de invoering van de KRW is de verbetering van de waterkwaliteit gestagneerd. Dat betekent dat we in Nederland nu nog maar 2 jaar de tijd hebben om te voldoen aan de KRW. Hete hangijzers hierbij zijn onder meer de stoffen die in het water komen door lozingen en uitspoeling vanuit de industrie, de landbouw, veeteelt en riolering. Denk aan stoffen zoals nitraten, fosfaten, pesticiden, PFAS, medicijnresten, microplastics. Mocht het in die 2 jaar niet lukken de waterkwaliteit op orde te krijgen, dan kan Nederland hoge boetes vanuit Europa tegemoet zien. Ook kan dit leiden tot een vergelijkbare problemen met vergunningverlening zoals bij de stikstofcrisis.

**Geen fabels meer ...
op weg naar schoon water
in Nederland**

In de discussie over de kwaliteit van het oppervlaktewater in Nederland staan meningen, fabels en economische belangen tegenover elkaar en is het vaak lastig de feiten boven water te krijgen. Om inzicht te krijgen in de feiten en fabels is de Factcheck Waterkwaliteit samengesteld door Advocaat van de Aarde, Waddenvereniging, MOB en Pesticide Action Network Netherlands.

De Factcheck Waterkwaliteit help om feiten en fabels te onderscheiden en biedt informatie over relevante en betrouwbare bronnen. Ook biedt het overzicht van wetenschappelijk onderbouwde weerleggingen van onjuiste claims en helpt het om meer inzicht te krijgen in de problematiek. Kortom, voor alle bestuurders, politici en burgers een praktisch hulpmiddel om samen aan een betere kwaliteit van grond- en oppervlaktewater te werken. Ook kan de Factcheck waterkwaliteit een hulpmiddel zijn om bij de voor 2026 aangekondigde evaluatie van de KRW een eventuele versoepeling van de bestaande normen succesvol aan te vechten.

Bekijk de webversie van de Factcheck Waterkwaliteit op:

<https://advocaatvandeearde.nl/factcheck/>

Lees de PDF-versie van oktober 2025 op: <https://tinyurl.com/factcheck-okt>

Meer informatie over de Kaderrichtlijn Water: <https://tinyurl.com/KDR-Ned>

